

VARPUSLINTUJEN SUKUPUOLEN JA IÄN MÄÄRITYKSEN VAATIMUKSET TENTISSÄ

Alla olevassa listassa on lueteltu Suomessa tavattujen varpuslintujen osalta, mitä lintuasema- tai seurantapyyntitentissä vaaditaan sukupuolen ja iän määrityksen osalta. Listan viimeisessä sarakkeessa (SSP-tentti) on merkitty ruksein lajit, jotka kuuluvat seurantapyyntitenttien vaatimuksiin.

Kannattaa huomioida, että kyseessä ovat ns. minimivaatimukset ja useiden lajien iän ja sukupuolen voi määrittää melko helposti, vaikkei ne vaatimuksiin kuulukaan. Vaatimukset seuraavat saatavilla olevaa suomenkielistä kirjallisuutta (Svensson 1997: Euroopan varpuslinnut – sukupuolen ja iän määrittäminen. Lintutieto), joka on osin vanhentunut. Toisin sanoen tenttivaatimukset eivät tarkoita, ettei näitä tenttivaatimuksia tarkemmin määritettävissä olevia lajeja toivottaisi rengastettaessa määritettävän vain tentin vaatimustasolla. Päinvastoin, rohkaisemme opettelemaan määrittämisestä vaatimuksia pidemmälle, ja tässä voi auttaa käytännön kokemuksen lisäksi esimerkiksi seuraava englanninkielinen kirjallisuus:

- Demongin, 2016. Identification Guide to Birds in the Hand. Beauregard-Vendon.
- Jenni & Winkler, 2020. Moulting and Ageing of European Passerines - 2nd Edition. Helm
- Ottenbyn lintuaseman määrittämissuhteita: <https://ringersdigiguide.ottenby.se/>
- Espanjalainen määrittämisyhteisö (Javier Blasco-Zumeta) <http://blascozumeta.com>
- Norevik ym., 2020. Ageing & Sexing of Migratory East Asian Passerines. Avium förlag A B.

Kunkin vaatimuksen osalta on ennen listausta esitetty selite mitä merkintä tarkemmin koskee. Sukupuolten osalta käytetään merkintöjä k=koiras, n=naaras. Iän määrityksen osalta käytetään puolestaan kalenterivuotia (kv), jolloin linnun ikä muuttuu aina kalenterivuoden vaihduttua. Keväällä tarkoitetaan aikaa tammikuun alusta noin keskipäivään, jolle siipisulkasato suurimmalla osalla lajeista ajoittuu. Syksyllä vastaavasti tarkoitetaan ajanjaksoa noin keskipäivästä vuoden viimeiseen päivään, jolloin useimmat lajit ovat käyneet läpi täydellisen tai osittaisen sulkasadon.

SUKUPUOLI*

Merkintä	Selitys
tyhjä	Sukupuolta ei tarvitse määrittää (kevät & syksy)
k,n	Sukupuoli aina määritettävä (kevät & syksy)
k(+2)	Vain +2kv koiras määritettävä (kevät)
k(+2),n(+2)	Vain +2kv lintujen sukupuoli määritettävä (kevät)
k(+1)	Vain +1kv koiras määritettävä (syksy)
k(+1),n(+1)	Vain +1kv lintujen sukupuoli määritettävä (syksy)

*sukupuolta ei tarvitse määrittää juv-pukuisista linnuista

IKÄ

Merkintä	Selitys
+1	Ikä ei tarvitse määrittää (kevät)
2,+2	Ikä aina määritettävä (kevät)
+1, +2(k)	Vain +2kv koiras määritettävä iälleen (kevät)
2(k),+2(k),+1(n)	Vain koiraat määritettävä iälleen (kevät)
1(k),+1(k),fl(n)	Vain koiraat määritettävä iälleen (syksy)
juv,fl	Vain juv-pukuiset määritettävä iälleen (1kv; syksy)
1,+1	Ikä aina määritettävä (syksy)
juv, fl, +1 (k)	Vain juv-pukuiset ja +1kv koiraat määritettävä iälleen (syksy)
fl, +1 (k)	Vain +1kv koiraat määritettävä iälleen (syksy)

Varpuslintujen iän ja sukupuolen määrittämisen tenttivaatimukset

Sukupuoli		ikä		3+3 lyhenne	suomenkielinen nimi	SSP- tentti
kevät	syksy	kevät	syksy			
Heimo Alaudidae - Kiurut						
		+1	juv,fl	MELCAL	arokiuru	
		+1	juv,fl	MELBIM	ylänkökiuru	
		+1	juv,fl	MELLEU	valkosiipikiuru	
		+1	juv,fl	MELYEL	mustakiuru	
		+1	juv,fl	CALBRA	lyhytvarvaskiuru	
		+1	juv,fl	CALENS	pikkukiuru	
		+1	juv,fl	GALCRI	töyhtökiuru	
		+1	juv,fl	LULARB	kangaskiuru	
		+1	juv,fl	ALAARV	kiuru	
		+1	juv,fl	EREALP	tunturikiuru	
Heimo Hirundinidae - Pääskyt						
		+1	1,+1	RIPRIP	törmäpääsky	x
		+1	1,+1	PTYRUP	kalliopääsky	
		+1	1,+1	HIRRUS	haarapääsky	x
		+1	1,+1	DELURB	räystäspääsky	x
		+1	1,+1	HIRDAU	ruostepääsky	
Heimo Motacillidae - Västäräkit						
		+1	juv,fl	ANTRIC	isokirvinen	
		+1	juv,fl	ANTGOD	mongoliankirvinen	
		+1	juv,fl	ANTCAM	nummikirvinen	
		+1	juv,fl	ANTHOD	taigakirvinen	
		+1	juv,fl	ANTTRI	metsäkirvinen	x
		+1	juv,fl	ANTGUS	tundrakirvinen	
		+1	juv,fl	ANTPRA	niittykirvinen	x
		+1	juv,fl	ANTCER	lapinkirvinen	x
		+1	juv,fl	ANTPET	luotokirvinen	
k,n		+1	juv,fl	MOTFLA	keltavästäräkki	x
k,n		+1	juv,fl	MOTCIT	sitruunavästäräkki	
k,n		+1	juv,fl	MOTCIN	virtavästäräkki	
k,n		+1	juv,fl	MOTALB	västäräkki	x
Heimo Bombycillidae - Tilhet						
k,n	k,n	2,+2	1,+1	BOMGAR	tilhi	x
Heimo Cinclidae - Koskikarat						
		2,+2	1,+1	CINCIN	koskikara	
Heimo Troglodytidae - Peukaloiset						
		2,+2	1,+1	TROTRO	peukaloinen	x
Heimo Prunellidae - Rautiaiset						
		+1	juv,fl	PRUMOD	rautiainen	x
		+1	juv,fl	PRUMON	taigarautiainen	
		+1	juv,fl	PRUATR	mustakurkkurautiainen	
		+1	juv,fl	PRUCOL	alppirautiainen	

Heimo Turdidae - Rastaat						
		+1	juv,fl	CERGAL	ruostepyrstö	
		2,+2	1,+1	ERIRUB	punarinta	x
		2,+2	1,+1	LUSLUS	satakieli	x
		2,+2	1,+1	LUSMEG	etelänsatakieli	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	LUSSVE	sinirinta	x
k,n	k,n	2,+2	1,+1	LUSCAL	rubiinisatakieli	
k(+2)		+1	juv,fl,+1(k)	TARCYA	sinipyrstö	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	IRAGUT	kivikkosatakieli	
k(+2)		+1	fl,+1(k)	PHOOCH	mustaleppälintu	
k,n	k,n	2(k),+2(k),+1(n)	1(k),+1(k),fl(n)	PHOPHO	leppälintu	x
k,n	k(+1),n(+1)	2,+2	1,+1	SAXRUB	pensastasku	x
k,n		+1	juv,fl	SAXCAP	nokitasku	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	SAXMAU	sepeltasku	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	SAXOLA	mustapäätasku	
		+1	juv,fl	OENISA	arotasku	
k,n	k(+1)	+1	juv,fl,+1(k)	OENOEN	kivitasku	x
k,n	k,n	2,+2	1,+1	OENPLE	nunnatasku	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	OENHIS	rusotasku	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	OENDES	aavikkotasku	
k,n		+1	juv,fl	MONSAX	kivikkorastas	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	MONSOL	sinirastas	
		2,+2	1,+1	ZOODAU	kirjorastas	
		+1	juv,fl	CATUST	korpirastas	
		2,+2	1,+1	TURTOR	sepelrastas	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	TURMER	mustarastas	x
k(+2)	k(+1)	2,+2	1,+1	TUROBS	harmaakurkkurastas	
		2,+2	1,+1	TURNAU	ruosterastas	
		2,+2	1,+1	TUREUN	ruostesiipirastas	
k(+2)	k(+1)	2,+2	1,+1	TURATR	mustakaularastas	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	TURPIL	räkättirastas	x
		2,+2	1,+1	TURPHI	laulurastas	x
		2,+2	1,+1	TURILI	punakylkirastas	x
		2,+2	1,+1	TURVIS	kulorastas	
Heimo Sylvidae - Kertut						
		+1	1,+1	LOCCER	sarasirkkalintu	
		+1	1,+1	LOCLAN	viirusirkkalintu	
		+1	1,+1	LOCNAE	pensassirkkalintu	x
		+1	1,+1	LOCFLU	viitasirkkalintu	x
		+1	1,+1	LOCLUS	ruokosirkkalintu	
		+1	1,+1	ARUAED	paksunokkakerttunen	
		+1	1,+1	HIPCAL	pikkukultarinta	
		+1	1,+1	HIPRAM	aavikkokultarinta	
		+1	1,+1	HIPPAL	vaaleakultarinta	
		+1	1,+1	HIPICT	kultarinta	x
		+1	1,+1	ACROLA	sarakerttunen	
		+1	1,+1	ACRSCH	ruokokerttunen	x
		+1	1,+1	ACRAGR	kenttäkerttunen	
		+1	1,+1	ACRDUM	viitakerttunen	x

		+1	1,+1	ACRRIS	luhtakerttunen	x
		+1	1,+1	ACRSCI	rytikerttunen	x
		+1	1,+1	ACRARU	rastaskerttunen	x
k,n		+1	juv,fl	SYLUND	ruskokerttu	
k,n	k(+1)	+1	1,+1	SYLCAN	rusorintakerttu	
k,n	k,n	+1	juv,fl	SYLMEL	samettipääkerttu	
k,n	k(+1)	2,+2	juv,fl	SYLRUP	mustakurkkukerttu	
		+1	juv,fl	SYLNAN	kääpiökerttu	
		+1	1,+1	SYLNIS	kirjokerttu	x
		+1	1,+1	SYLCUR	hernekerttu	x
		+1	1,+1	SYLCOM	pensaskerttu	x
		+1	1,+1	SYLBOR	lehtokerttu	x
k,n	k,n	+1	1,+1	SYLATR	mustapääkerttu	x
		+1	1,+1	PHYCOR	amurinuunilintu	
		+1	1,+1	PHYNIT	kaukasianuunilintu	
		+1	1,+1	PHYPLU	burjatianuunilintu	
		+1	1,+1	PHYDES	idänuunilintu	
		+1	1,+1	PHYBOR	lapinuunilintu	
		+1	juv,fl	PHYEXA	kamtšatkanuunilintu	
		+1	juv,fl	PHYPRO	hippiäisuunilintu	
		+1	juv,fl	PHYINO	taigauunilintu	
		+1	juv,fl	PHYHUM	kashmirinuunilintu	
		+1	juv,fl	PHYSCH	siperianuunilintu	
		+1	juv,fl	PHYFUS	ruskouunilintu	
		+1	1,+1	PHYBON	vuoriuunilintu	
		+1	1,+1	PHYORI	balkaninuunilintu	
		+1	1,+1	PHYSIB	sirittäjä	x
		+1	juv,fl	PHYCOL	tiltaltti	x
		+1	juv,fl	PHYIBE	iberiantiltaltti	
		+1	1,+1	PHYLUS	pajulintu	x
k,n	k,n	2,+2	1,+1	REGREG	hippiäinen	x
k,n	k,n	2,+2	1,+1	REGIGN	tulipäähippiäinen	
Heimo Muscipidae - Siepot						
		+1	1,+1	MUSSTR	harmaasieppo	x
k(+2)		+1, +2(k)	1,+1	FICPAR	pikkusieppo	x
k,n		+1	1,+1	FICLLA	idänpikkusieppo	
k,n		+1	1,+1	FICALB	sepelsieppo	
k,n		+1	1,+1	FICHYP	kirjosieppo	x
Heimo Timaliidae - Timalit						
k,n	k,n	+1	juv,fl	PANBIA	viiksitimali	x
Heimo Aegithalidae - Pyrstötiäiset						
		+1	juv,fl	AEGCAU	pyrstötiäinen	x
Heimo Paridae - Tiäiset						
		2,+2	1,+1	PARCYA	valkopäätiäinen	
k(+2),n(+2)	k(+1),n(+1)	2,+2	1,+1	PARCAE	sinitiäinen	x
k,n	k,n	2,+2	1,+1	PARMAJ	talitiäinen	x
		+1	1,+1	PERATE	kuusitiäinen	x
		2,+2	1,+1	LOPCRI	töyhtötiäinen	x
		2,+2	1,+1	POEPAL	viitatiäinen	

		2,+2	1,+1	POEMON	hömötiainen	x
		2,+2	1,+1	POECIN	lapintiainen	x
Heimo Sittidae - Pähkinänakkelit						
		+1	juv,fl	SITEUR	pähkinänakkeli	
Heimo Certhiidae - Puukiipijät						
		+1	juv,fl	CERFAM	puukiipijä	x
Heimo Remizidae - Pussitaiset						
		+1	1,+1	REMPEN	pussitiainen	
Heimo Oriolidae - Kukankeittäjät						
k(+2)	k(+1)	+1,+2(k)	1,+1	ORIORI	kukankeittäjä	
Heimo Laniidae - Lepinkäiset						
k,n	k(+1),n(+1)	+1	1,+1	LANCRI	siperianlepinkäinen	
k,n	k(+1),n(+1)	+1	1,+1	LANISA	punapyrstölepinkäinen	
k,n	k(+1),n(+1)	+1	1,+1	LANCOL	pikkulepinkäinen	x
k,n	k(+1),n(+1)	+1	1,+1	LANMIN	mustaotsalepinkäinen	
		2,+2	1,+1	LANEXC	isolepinkäinen	
		2,+2	1,+1	LANMER	etelänisolepinkäinen	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	LANSEN	punapäälepinkäinen	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	LANNUB	valko-otsalepinkäinen	
Heimo Corvidae - Varikset						
		2,+2	1,+1	GARGLA	närhi	x
		2,+2	1,+1	PERINF	kuukkeli	
		2,+2	1,+1	PICPIC	harakka	
		2,+2	1,+1	NUCCAR	pähkinähakki	
		2,+2	1,+1	CORMON	naakka	
		2,+2	1,+1	CORDAU	idännaakka	
		2,+2	1,+1	CORFRU	mustavaris	
		2,+2	1,+1	CORNIX	varis	
		2,+2	1,+1	CORRAX	korppi	
Heimo Sturnidae - Kottaraiset						
		+1	juv,fl	STUVUL	kottarainen	x
		+1	juv,fl	PASROS	punakottarainen	
Heimo Passeridae - Varpuset						
k,n	k,n	+1	juv,fl	PASDOM	varpunen	x
k,n	k,n	+1	juv,fl	PASHIS	pensasvarpunen	
		+1	juv,fl	PASMON	pikkuvarpunen	x
Heimo Fringillidae - Peipot						
k,n	k,n	2,+2	1,+1	FRICOE	peippo	x
k,n	k,n	2,+2	1,+1	FRIMON	järripeippo	x
k,n	k,n	2,+2	1,+1	SERSER	keltahemppo	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	SERCIT	sitruunahemppo	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	CARCHL	viherpeippo	x
		2,+2	1,+1	CARCAR	tikli	x
k,n	k,n	2,+2	1,+1	CARSPI	vihervarpunen	x
k,n	k,n	+1	juv,fl	CARCAN	hemppo	x
k,n	k,n	+1	juv,fl	CARRIS	vuorihemppo	
k(+2),n(+2)	k(+1),n(+1)	2,+2	1,+1	CARMEA	urpiainen	x
k(+2),n(+2)	k(+1),n(+1)	2,+2	1,+1	CARHOR	tundraurpiainen	x
k,n	k,n	2,+2	1,+1	LOXLEU	kirjosiipekäpylintu	

k,n	k,n	2,+2	1,+1	LOXCUR	pikkukäpylintu	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	LOXPYT	isokäpylintu	
k(+2)	k(+1)	+1	juv,fl	BUCGIT	aavikkotulkku	
k(+2)	k(+1)	+1,+2(k)	1,+1	CARERY	punavarpunen	x
k(+2),n(+2)	k(+1),n(+1)	2,+2	1,+1	PINENU	taviokuurna	x
k,n	k,n	2,+2	1,+1	PYRPYR	punatulkku	x
k,n	k,n	+1	juv, fl	COCCOC	nokkavarpunen	x
Heimo Parulidae - kerttulit						
		+1	juv,fl	DENSTR	viirukerttuli	
Heimo Emberizidae - Sirkut						
		+1	juv,fl	PASILI	kettusirkku	
		+1	juv,fl	ZONALB	valkokurkkusirkku	
k,n	k(+1),n(+1)	+1	1,+1	CALLAP	lapinsirkku	x
k,n	k,n	2,+2	1,+1	PLENIV	pulmunen	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	EMBSPO	harmaapääsirkku	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	EMBLEU	mäntysirkku	
k,n	k,n	2,+2	1,+1	EMBCIT	keltasirkku	x
k,n	k(+1),n(+1)	+1	1,+1	EMBHOR	peltosirkku	
k,n	k(+1),n(+1)	+1	1,+1	EMBBUC	kivikkosirkku	
k,n	k(+1),n(+1)	+1	1,+1	EMBCAE	ruostekurkkusirkku	
k,n	k,n	+1	1,+1	EMBRUS	pohjansirkku	x
		+1	juv,fl	EMBPUS	pikkusirkku	
k,n	k,n	2(k),+2(k),+1(n)	1,+1	EMBRUT	kastanjasirkku	
k,n	k,n	2(k),+2(k),+1(n)	1,+1	EMBAUR	kultasirkku	
k,n	k,n	+1	1,+1	EMBSCH	pajusirkku	x
k,n	k,n	+1	1,+1	EMBPAL	pikkupajusirkku	
k,n	k(+1),n(+1)	+1	1,+1	EMBBRU	ruskopääsirkku	
k,n	k(+1),n(+1)	+1	1,+1	EMBMEL	mustapääsirkku	
		+1	juv,fl	EMBCAL	harmaasirkku	